

De **WIFI**-generatie

De jeugd op het mobiele internet

Vliegensvlug en Vogelvrij

Liesbeth Hop & Bamber Delver

Uitgever: Nationale Academie Voor Media & Maatschappij,
www.mediaenmaatschappij.nl
In samenwerking met: HUB Uitgeverij BV, www.hub.nl
Auteurs: Bamber Delver & Liesbeth Hop
Informatie & bestelling via: www.mediaenmaatschappij.nl
ISBN: 978 9080 9076 52
Prijs: € 19,95
Zie ook: www.wifigeneratie.nl

Contactgegevens:
Liesbeth Hop: liesbeth.hop@mediarakkers.nl
Telefoon: 06 55 867 698
Bamber Delver: bamber.delver@kinderconsument.nl
Telefoon: 072 888 7 222 (secretariaat)

www.mediaenmaatschappij.nl

www.hub.nl

www.mediarakkers.nl

www.kinderconsument.nl

www.nomc.nl

De WIFI-generatie

De jeugd op het mobiele internet

Vliegensvlug en Vogelvrij

Liesbeth Hop & Bamber Delver

De 10 kenmerken van de WIFI-generatie:

1. 100% privacy
2. Autonom
3. Altijd en overal online
4. Continu traceerbaar
5. Technisch razendsnel
6. Downloadt niets
7. Wil gratis content
8. Legt alles vast
9. Wisselt uit
10. Reflecteert niet

Inleiding

Er is een revolutie gaande. Een verandering die met enorme snelheid op ons afkomt. Het heeft ingrijpende gevolgen voor onze manier van opvoeden, voor onze onderwijsmethoden, maar ook voor onze regelgeving en bedrijfsvoering! 'We won't know what hit us' als we niet openstaan voor deze omwenteling.

Er is namelijk een ware WIFI-generatie aan het ontstaan. Kinderen en jongeren die continu online zijn via de modernste gameconsoles of smartphones. U moet niet denken dat deze laatste apparaten voor hen slechts een telefoonfunctie hebben. Nee, deze toestellen bieden de WIFI-generatie onbeperkt toegang tot het mobiele internet met al zijn mogelijkheden. Op elk gewenst moment en op elke gewenste locatie. Buiten ons blikveld. Zonder begeleiding. In totale privacy.

Een generatie die buiten ons blikveld opgroeit

De WIFI-generatie is vliegensvlug wat betreft haar technische vaardigheden. Daarin streven zij ons als volwassenen voorbij. Er is sprake van een ware digitale kloof, die onze rol niet makkelijker maakt. Maar kinderen blijven kinderen. Technisch vaardig, maar wel vogelvrij. De WIFI-generatie, die bestaat uit steeds jongere kinderen, beschikt nog niet over voldoende sociaal-emotionele vaardigheden om verantwoord met de media om te gaan. En dan hebben wij het over het interpreteren en verwerken van beelden, het omgaan met geweld, seksualisering en digitaal pesten, het vinden van de juiste informatie, het beoordelen van mediabronnen, het verantwoord chatten op profielsites tot aan het bewustzijn over privacy.

De invloed van de media op onze jeugd is al jaren groot. De media voeden de jeugd mede op en beïnvloeden hun wereldbeeld en zelfbeeld. Maar de media-invloed neemt pas schrikbarend toe als het toezicht van volwassenen wegvalt. Zoals bij de WIFI-generatie.

Het toezicht valt weg

En dat terwijl kinderen en jongeren recht hebben op onze begeleiding, vinden wij als auteurs. De vijf rechten van kinderen op opvoeding, educatie, veiligheid, respect en authenticiteit zijn namelijk de basiswaarden waar vanuit wij al jaren leven en werken. Wanneer wij als volwassenen onze ogen niet openen voor de razendsnelle revolutie van het mobiele internet en niet voldoende anticiperen op de toekomst van de WIFI-generatie, komen deze kinderrechten in het gedrang.

Het is onze taak kinderen en jongeren te begeleiden zodat zij zich kunnen ontwikkelen tot bewuste, kritische en actieve mediaconsumenten en ook als mediaproducten. Maar hoe doen wij dat in het geval van de WIFI-generatie die buiten ons zichtveld zelf bepaalt wat zij ziet, hoort of leest en hoe zij met de media omgaat? Het wordt tijd om de snel toenemende invloed van de media op onze kinderen te erkennen en in actie te komen. Zowel thuis als op school moeten wij ons inzetten om de 'mediawijsheid' van kinderen te verbeteren.

De jeugd heeft recht op mediawijsheid. Het bestaat uit de kennis, vaardigheden en mentaliteit die de jeugd nodig heeft om zich op een goede manier staande te houden in deze wereld vol met media. Sterker nog, in het geval van de WIFI-generatie: de media zijn hun wereld! Letterlijk dag en nacht 'connected'. Met de media. Met elkaar. Nooit tijd om 'stil te staan' bij alle beelden en geluiden.

Het recht op mediawijsheid

Voor ouders, onderwijs, overheid en bedrijfsleven

Dit boek is voor ouders, leerkrachten en docenten, maar ook voor mensen werkzaam in de mediabranche, het bedrijfsleven of bij de overheid. Het is een eerste handvat om de WIFI-generatie te begrijpen en te begeleiden. Het geeft op de eerste plaats inzicht in het ontstaan van de WIFI-generatie en haar kenmerken. Wij wijden een lang hoofdstuk aan de thema's waar deze nieuwe mobiele generatie tegenaan loopt in haar mediagebruik. Wij geven uitleg over hoe de invloed van de media eruit ziet en welke gevolgen deze invloed kan hebben op het leven van onze kinderen. Wij sluiten af met praktische tips aan ouders, mensen in het onderwijs, media, bedrijfsleven of werkzaam bij de overheid over hoe wij de WIFI-generatie het beste kunnen begeleiden.

Jeugdzorg

Ook jeugdzorg en jeugdhulpverlening rekenen wij tot de opvoeders van de WIFI-generatie. Onze adviezen voor ouders gelden ook voor pleegouders en anderen die uit naam van jeugdzorg kinderen en jongeren opvangen. Konden pleegouders voorheen kinderen in een nieuwe situatie opvangen zonder al teveel invloeden van buitenaf, tegenwoordig is die tijd voorbij. Door het gebruik van technieken als mobiele telefoons, play station portables, sms, chatboxen etcetera zijn kinderen steeds beter in staat een leven te leiden buiten de thuisomgeving om. Ook instellingen die met jongeren te maken hebben, zoals jeugdhulpverlening, kunnen een beroep doen op de informatie, voorlichting en opleidingen die wij aanbieden.

De WIFI-generatie begrijpen en begeleiden

Wij nodigen u uit ons te helpen om de WIFI-generatie goed te ondersteunen door uzelf en uw collega's bewust te maken van de uitdagingen die deze revolutie brengt! Het lezen van dit boek is een goed begin, maar eigenlijk begint het daar pas mee. U kunt helpen. Door in actie te komen. Praat en discussieer met of presenteer uw eigen bevindingen en visie aan mensen in uw eigen omgeving. Initieer inspirerende activiteiten die collega's stimuleren een eigen visie, en daarmee nieuw passend beleid, te ontwikkelen. Wij zijn u daarbij graag van dienst. Neem gerust contact op als u hulp nodig heeft!

Bamber Delver & Liesbeth Hop

De WIFI-generatie staat op

'Met het mobiel internet valt het toezicht op jeugd weg: we moeten anders opvoeden.'

Steeds jongere kinderen zijn actief op internet. Een zesjarige die hyvet is geen uitzondering meer. Al 1:4 zes- tot achtjarigen krijgt van ouders een eigen gsm. Maar ook: voornamelijk jongeren geven echter aan liever niet te willen dat anderen privacygevoelige informatie online kunnen inzien. Zij hebben het vaakst geprobeerd deze informatie van internet te verwijderen. In slechts de helft van de gevallen is dit ook daadwerkelijk gelukt. Ook zijn het in de meeste gevallen jongeren die aangeven weleens nadeel te hebben ondervonden van negatieve of foutieve informatie over zichzelf op internet. Dit is nog maar aan het begin. De nieuwste revolutie staat voor de deur, melden Bamber Delver en Liesbeth Hop. De revolutie van het mobiele internet. Beiden zijn namens de stichtingen Kinderconsument en Media Rakkers al jaren opinieleider in Nederland op het gebied van jeugd en media.

Wie vormt de WIFI-generatie?

"De WIFI-generatie bestaat uit kinderen en jongeren, die met een smartphone of mobiele spelcomputer constant online zijn. Jeugd die niet langer is aangewezen op een vaste computer zoals die in de huiskamer of klaslokaal staat. Ze zijn in staat met hun eigen mobiele apparatuur zoals iPhone en Play Station Portable internet op te gaan. De technische mogelijkheden zijn er. Fastfoodketen McDonalds biedt in rap tempo mobiel internet in al haar vestigingen aan. Koffieketen Starbucks doet dit al, net zoals La Place van V&D. In de zomer kon je op de Scheveningse Pier al draadloos én kosteloos internetten. De WIFI-generatie bepaalt zelf waar en hoe ze online gaan."

Na de generatie Einstein en de Homo Zappiens is er dus nu een nieuwe generatie. Welke verschillen zijn er?

"Om dit boek te kunnen schrijven hebben we vele gesprekken met jeugd gehouden, met de WIFI-generatie zelf maar ook met hun ouders, onderwijskrachten, politie en vele anderen. Ons viel meteen op dat de nieuwste

De WIFI generatie

technologische revolutie van het mobiele internet én het feit dat kinderen first user zijn, bepaald niet iets is waar opvoeders en onderwijs op voorbereid zijn. Opvoeders denken nog steeds dat zij een poortwachterfunctie hebben als het gaat om het mediagebruik door kinderen. Adviezen zoals; 'Zet de computer in de huiskamer'. Of: 'Kijk mee met je chattend kind' gaan niet langer op. Kinderen bewegen zich met hun smartphones buiten het zichtveld van hun opvoeders en zijn op zichzelf en hun peergroup aangewezen. Dat beseft moeten opvoeders als de wiedeweerga krijgen, vinden wij. Dit boek staat op de schouders van de titels zoals Generatie Einstein en de Homo Zappiens. Wij signaleren een revolutionaire ontwikkeling; met de komst van het mobiele internet worden ouders en leerkrachten gedwongen op een totaal andere manier met jeugd om te gaan."

Een van jullie stellingnamen is dat jeugd niet moet worden overschat. Jullie geven in het boek aan dat kinderen recht op opvoeding hebben en dat ouders 'aan de bak moeten'.

"Het is van groot belang dat we kinderen hun jeugd gunnen. Dit houdt in dat er een niet te onderschatten taak is weggelegd voor wat wij noemen het vangnet voor onze kinderen. In Nederland worden de technische vaardigheden van kinderen teveel verward met sociaal-emotionele vaardigheden. Laten we kinderen zien voor wie ze mogen zijn: kinderen, met hun eigen kinderlijke en

De WIFI generatie

Kinderen
bewegen
zich met hun
smartphones
buiten het
zichtveld van hun
opvoeders en zijn
op zichzelf en
hun peergroup
aangewezen

WIFI-generatie is opgestaan, met haar recht op opvoeding. Die opvoeding heet mediawijsheid

kwetsbare kijk op de wereld. Wij gunnen kinderen hun authenticiteit, maar daar moeten we als ouders en onderwijs wel wat voor doen. Omdat de WIFI-generatie zelfstandig is en alle mediabeelden en -boodschappen op eigen houtje, buitenshuis en buiten school, kan zien, moeten wij de kennis overbrengen die nodig is om te leren omgaan met die Beeldenstorm. Verbod en gebod werken niet langer, omdat we geen controle hebben waar kinderen naar kijken. De passieve kijkbuis kinderen bestaan niet meer. De WIFI-generatie is opgestaan, maar zij heeft nog steeds hetzelfde recht op opvoeding. Die opvoeding heet mediawijsheid; hét sleutelwoord menen wij.”

Mediawijsheid is een term die vooral het afgelopen jaar overal te horen is. Wat is het precies?

“Wij nemen altijd de definitie van de Raad voor Cultuur als uitgangspunt. De Raad is immers het orgaan dat in 2005 de term heeft geïntroduceerd en de definitie is wat ons betreft sluitend, ook als het gaat om het kunnen anticiperen op de revolutie van het mobiele internet. Mediawijsheid is: ‘Het leren hoe je bewust, kritisch en actief kunt bewegen in een fundamenteel gemedialiseerde wereld’. Het gaat dus niet om het af- of beschermen van kinderen voor negatieve invloeden, maar om hen te leren hoe met de media om te gaan. Daar staan we helemaal achter. We gaan niet al die apparaten of het hele internet verbieden. We gaan als auteurs ook niet op de stoel van de opvoeder zitten. Nee, wat we willen is opvoeders en professionals de kennis overbrengen die nodig is om de mediawijsheid van kinderen te verbeteren.”

Het boek laat praktische handvatten zien, ook voor onderwijs. Veilig internet ziet er in het tijdperk van het mobiele internet bijvoorbeeld totaal anders uit. Hoe?

“Laten we een voorbeeld nemen van hoe de wereld ingrijpend is veranderd. Kinderen worden gelukkig de afgelopen jaren begeleid in het kunnen maken van gezonde en sociale keuzen als het gaat om chatten. Maar met de komst van het mobiele internet chatten zij op hun iPhone, zonder dat ouders erbij zijn. Geen ouder in de buurt die mee kan kijken of mee kan denken. Het zeer populaire gratis programmaatje eBuddy voor de iPhone geeft toegang tot chatmogelijkheden zoals MSN en Google Talk. Kinderen worden door mobiele internetapparaten gedwongen zélf, individueel en autonoom keuzen te maken.

De WIFI generatie

Met wie ze chatten bijvoorbeeld. Hoe ze omgaan met pesten en schelden, ook als ze in de verleiding komen het zelf te doen. Een ander voorbeeld is dat kinderen steeds nauwkeuriger bereikbaar zijn met hun gsm's. Mobiele chatrooms geven aan waar de chatter zich bevindt. Leuk voor ouders en leuk voor vriendjes, maar hoe zit het met ongewenste contacten die ook kunnen zien waar een kind zich bevindt? Ook commerciële invloeden zien er ingrijpend anders uit; het zijn niet langer de bekende reclames die voor ons als ouders herkenbaar zijn. Nee, commercie bereikt kinderen op een voor ouders onzichtbare manier door overal in games aanwezig te zijn die de kinderen spelen op hun kleine mobiele apparaten. Zelfs als een game. Iets anders is wat we uit een interview met een jong meisje hebben gehoord dat het gemunt heeft op een klasgenootje. Met haar nieuwe smartphone kan ze pestfilmpjes maken én a la minute uploaden bij YouTube. Ook cyberpesten gaat er anders uitzien.”

Wat is jullie belangrijkste advies aan de opvoeders, dus ook de leerkrachten van de WIFI-generatie?

“Zet mediawijsheid op de agenda. Neem jeugd serieus. Zie haar als expert. Anticipeer. Maak beleid, maar doe het samen. Leer over en van de WIFI-generatie. Wees niet naïef en denk niet dat jouw onderwijs- en opvoedmethoden houdbaar zijn. En vóór alles vragen we het onderwijs om kennis te nemen van deze revolutionaire ontwikkelingen en om kinderen de mediawijsheid te gunnen waar ze recht op hebben. Als laatste... vergeet niet mee te genieten van alle slimme technologie!”

Mobiele chatrooms geven aan waar de chatter zich bevindt. Leuk voor ouders en leuk voor vriendjes, maar hoe zit het met ongewenste contacten?

Leer over en van de WIFI-generatie. Zie haar als expert. Maak beleid, maar doe het samen

De WIFI generatie

De **WIFI**-generatie

De **WIFI**-generatie staat op. Kinderen en jongeren die continu online zijn via de modernste gameconsoles of smartphones; van iPhone tot PlayStation Portables. Denkt u niet dat deze apparaten voor jeugd slechts een telefoonfunctie hebben. Nee, deze toestellen bieden de **WIFI**-generatie onbeperkt toegang tot het mobiele internet met al zijn mogelijkheden. Op elk gewenst moment en op elke gewenste locatie. Buiten ons blikveld. Zonder begeleiding. In totale privacy.

Auteurs Liesbeth Hop en Bamber Delver signaleren een revolutie. Een verandering die met enorme snelheid op ons afkomt. De komst van het mobiele internet heeft ingrijpende gevolgen voor opvoeding, onderwijs maar ook voor overheidsregelgeving en bedrijfsvoering. 'We won't know what hit us' als we niet openstaan voor deze omwenteling, menen de auteurs.

Dit boek laat u kennismaken met de 10 kenmerken van de **WIFI**-generatie. U leest de interviews met deze **WIFI**-kids, maar ook met hun ouders en professionele opvoeders. Het boek biedt inzicht in opvoeding, onderwijs en overheidsbeleid dat dringend aan vernieuwing toe is. U wordt een blik in de toekomst gegund, waar de jongste gebruikers in een driedimensionale mediawolk spelen en leven. Het boek biedt natuurlijk een scala aan praktische handvatten om de **WIFI**-generatie te kunnen opvoeden, te onderwijzen en te begeleiden. Verbod en gebod hebben geen zin meer. Mediawijsheid is het sleutelwoord.

De **WIFI**-generatie is bedoeld voor elke professional die met jeugd te maken heeft. Ouders, onderwijs, bibliotheek, mediatheek, jeugdhulpverlening, politie, overheid, bedrijfsleven en mediamakers. Het boek is geschreven door Liesbeth Hop en Bamber Delver namens De Kinderconsument en Media Rakkers, opinieleiders in Nederland op het gebied van jeugd en media.

